

מסורת הש"ס

(א) ככל זה לימא בינקוט
ובע"פ, (ב) [נמש' מוס'
בחולין כח] (ד) [א"פ ח'
מומח' דפרסמח' דהא כח' כח'
דפרח' וכל היכא דכתיב לא
בזאת' ממש לא א"ר כתיב
בכל בלתי' כח' לא ויחלף פ"ק
הושעם הכי נמי דלא הוא
וכי"מ ה"ל והכתיב עמו א"כ
בזרה תהלי' (ז' א) (ח)
דכרי' (ט) (י) בע"פ [נמש'
(ה) לעיל ב' (ו) שם ג'
(י) שנועות בל' (ח) [נעיל'
ב' (ט) (י) ש"ל מנסיח'
(י) ש"ל

תורה אור השלם

1. במקלות **ב**ר
אלהים **ו**
ישראל **ח**
כל **ז** צרם **ו** צר
ומלאך **ז** פניו
הושיעם
ובחבתו **ו** בחמולתו
באלם **ו** ונשלם **ו** ונשאם
כל **ז** ימי עולם:
ישעיהו ס ט
2. ואתה **ז** ישראל **ח**
עבד **ז** בחרתיו **ו** ורע
אברהם **ז** אברהם:
ישעיהו ס ט
3. ועשה **ז** חסד **ו** אלהים
לאהבי **ו** ולשמרי **ז** מצות:
שמות ח ט
4. וידעת **ז** כי **ו** אלהים
הוא **ז** האלהים **ח** האל
האמון **ז** שמר **ז** הברית
והחסד **ו** לאהבי **ז** ולשמרי
מצותיו **ז** אלהים **ח** דוד:
ספר שמואל א ט
5. מה **ז** רב **ז** חסד **ו** חסד
צפת **ז** לירא **ז** עמל
לחסים **ז** הרב **ז** בני
אדם:
תנ"ך ד ל א
6. ושמחו **ז** כל **ז** חוסי **ז** כך
לעולם **ז** וצנו **ז** חסד
לעלמ **ז** ועלצו **ז** את **ז** הארץ
שמך:
תנ"ך ד ל א
7. ושב **ז** ארע **ז** ונשלם **ז** מעיני
שבת **ז** ורע **ז** ונשלם **ז** מעיני
אנשה **ז** ונשרה **ז** ודיא
נשמה **ז** וצד **ז** אין **ז** ודיא
לא **ז** נתפסה:
תנ"ך ד ל א

במדבר ה יג

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה לא לפים וכו'
לפרוש מאהבה. נ"ב ע"ל
גדף כב ע"ב: (ג) בא"ד
והעונשים והגדף מאהבת:
(א) תוספות ד"ה גדול וכו'
לא הוה כדיון לי וכיון
דמטית לי בכל נפשי
ואתית ענמיה:

מוסף רש"י
האי לדסמך ליה והאי
לדסמך ליה. כאן שהוא
סמוך אלל לשומרי מצותיו
הוא אומר לאף, ולהן
שהוא סמוך אלל לאהביו
הוא אומר לאלפים,
לאהביו אלו העושין
מאבה, ולשומרי מצותיו
אלו העושין מיראה (דברים
יט.)

הדרן עלך בשם

שהמים
שהיה בדין. שלא
להאמינו אי לאו דכתיב
קרא (לעיל ג.) ומה אם
עדות ראשונה. סתירה,
שאינן אוסרתה איסור
עולם. שאם תשמה ותמלא
ממנו (שם). עדות אחרת
תרי אלף חד וקא אמר אסור

הוא דכיון דנדרחות מלש
על טומאה. ר' יהושע א
הפורח באויר שאמר אני

במקנהו. שנקנהו על הים: **ממקו**
האי לא כו'. ואמאי אמר הדבר נא
ה"ק קרא אינו חושש ללדתם ולא
אלהים אלה (בראשית כג): **טו.** וזאת
אלפים דור: **נא** לאלפים **לואהבי.** סמך
לואהבי לאלפים ואידך קרא סמך לאלף
דור אל שומרי מצותיו דהיינו מיראה
ואין אלו דומין (א) לפרוש מאהבה
לפרוש מיראה (לעיל דף כג): דההו
מאהבת הכר שומרי פורענות
הקללות והעונשין (ב) והוא מיראה
המקום ומיראתו שמוראו גדול ומוטל
על העבדים: **וישמחו כל חוסי בך וגו'.**
סיפיה דקרא ויעללו בך אהבי שמך:

הדרן עלך בשם שהמים

ב'י שקינא לה ונסתרה. חס לאחר
 שקינא לה נסתרה: **אפי' שמע**
מעוף הפורה. שנסתרה יוליא ויתן
 כתובה. ורבי אליעזר לטעמיה דאמר
 ב"ק (לעיל דף ב:) סתירה לא צריא
 עדות ואפילו בעד ואפילו שפחה נאמני
 דיינונן נמי כעוף הפורה דלידתק
 לטומאה דכולהו מהמימי צה הילכך
 נאסרה עליו ואם אינו רואה להשקתה
 יוליא ויתן כתובה: **רבי יהושע אומר**
עד שיסאו ויסנו צה מזורות בלננה.
 כלומר משום סתירה שאין צה ב' י'
 עדים אינה נאסרת עליו. ור' יהושע
 לטעמיה דאמר משקה על פי שנים (י'
 מיהו כשסאו ויסנו מזורות בלננה
 בפירוקה מכווער והנו ותאף דלא
 אפילו מיא תו לא דדקי לה דתמיא
 ב"ק (לעיל דף ו:) וטהורה היא ולא
 שיסאו ויסנו צה מזורות בלננה: **אני**
ראייה שנומאם. בזהות סתירה שהיא
 על פי שנים עדים לרבי יהושע ולרבי
 אליעזר ע"פ עוף הפורה: **לא היסה**
הופה. דעד אחד נאמן דבר א'
 להפקידה כתובה שרגלים לצה א'
 ומתראי ילפינו לה להמן צממתי:

הרי אלו נאמנים אף לפוסלה

מכתובתה: שלא תשמה ולא תטול
מכתובתה: תמוסה ובס תמוסה ורסה
ויבנתה: אשת אחי בעלה אף היא
 כרתה ושונאתה שדונתה הימנה
 שסופה להיות כרתה אם ימות בעלה
 בלא בנים תתייבס לבעלי ובת בעלה
 מאשה אחרת אלו חמש נשים שונאות
 אותה. **ויבנות** (דף קפ) מפרש
 טעמא אחאי קנו לו ואיני נאמנות
 לה לשום עדות שהיא לרעתה: **הרי**
אלו נאמנות. לה לעדות זו שהתורה
 האמינה כל עדות שיש בה ומיהו לא
 לפוסלה מכתובתה הואיל ושונאות
 אותה אלא שלא תשמה: **שהיה בדין.**
 שלא יהא נאמן בה עד אחד אם לא
 מגזירת הכתוב: **הראשונה.** קמירה
 שאין אסורתה איסור עולם אלא עד
 תשמה: **אינה מסקייתם נפחות**
משנים. כדכינוני לתימר מנזרה

שֶׁהָ וּרְבֵי יְהוֹשֻׁעַ הָיָה: עֵדוּת
עֵדוּת שֵׁשׁ בָּהֶּ. נֶאֱמַר בָּהֶּ. וּבִגְמֵרָא [נֶעְ]
לֵית בָּהֶּ אֶלְלָא אֶחָד וּקְאָמֵר וְהִיא לֹא נִגְ

ת שאין להם כתובה אבל הכא דזאת האשה [ל]מר עד שישאו ויתנו. אך קשה דהוה ליה למתני איתיה שנטמאת על זה בא להעיד אם להשקותה

אף אותם שצמקור: וליחיו
 יין שקול: ה"נ דלא הוא.
 ר' זב: באברהם. כי ירא
 לדורותיו להגין עליהם עד

במקלות ברכו אלהים ה' ממקור ישראל¹ (והא לא חזו אמר רבי תנחום כרם נעשה להן כאספקלריא המאירה וראו): בו ביום דרש רבי יהושע בן הורקנוס שלא עבד איוב בו: וליחזי האי לא אי בללמ"ד אל"ף כתיב לא הוא אי בללמ"ד וי"ו כתיב לו הוא² וכל היכא דכתיב בללמ"ד אל"ף לא הוא³ אלא מעתה⁴ בכל צרתם לא צר דכתיב בללמ"ד אל"ף הכי נמי דלא הוא וכ"ת ה"נ והכתיב ומלאך פניו הושיעם אלא⁵ (לאו) משמע הכי ומשמע הכי תניא רבי מאיר אומר נאמר ירא אלהים באיוב ונאמר ירא אלהים באברהם מה ירא אלהים האמור באברהם מאהבה אף ירא אלהים האמור באיוב מאהבה ואברהם גופיה מנלן דכתיב⁶ זרע אברהם אוהבי מאי איכא בין עושה מאהבה לעושה מיראה איכא הא דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר⁷ גדול העושה מאהבה יותר מן העושה מיראה שזה תלוי לאלף דור וזה תלוי לאלפים דור הכא כתיב⁸ לאלפים לאהבי ולשומרי מצותי והתם כתיב⁹ ולשומרי מצותיו לאלף דור התם נמי כתיב לאוהביו ולשומרי מצותיו לאלף דור האי לדסמך ליה והאי לדסמך ליה הנהו תרי תלמידי דהוו יתבי קמיה דרבא חד אמר ליה אקריין בחלמאי¹⁰ מה רב מוכך אשר צפנת ליראך וחד אמר ליה אקריין בחלמאי¹¹ וישמחו כל חוסייך לעולם ירגנו ויעלצו כך אוהבי שמך אמר להו תרוייכו רבנן צדיקי גמורי אתון מר מאהבה ומר מיראה:

הדרן עלך בשם שהמים

ב' שקינא לאשתו ונסתרה אפילו שמע מעוף הפורח יציא ויתן כתובה דברי רבי אלעזר רבי יהושע אומר ^בעד שישאו ויתנו בה מזוורות בלבנה אמר ^געד אחד אני ראיתה שנשמאת לא היתה שותה ולא עוד אלא ^דאפילו עבד אפילו שפחה הרי אלו נאמנין אף לפוסלה מכתובתה ^החמותה ובת חמותה וצרתה ויבמתה ובת בעלה הרי אלו נאמנות ולא לפוסלה מכתובתה אלא שלא תשתה ^ושהיה בדין ומה אם עדות ראשונה שאין אוסרתה איסור עולם אינה מתקיימת בפחות משנים עדות אחרונה שאוסרתה איסור עולם אינו דין שלא תתקיים בפחות משנים תלמוד לומר ^זועד אין בה ^חכל עדות שיש בה קל וחומר לעדות הראשונה מעתה ומה אם עדות

האחרונה. טומאה: כל
לפינן לה דהכי קאמר תרי
סה למיסרה אלמא מהימן:
שאוסרתה

ה. נאמן, כדדרשין לעיל ועד אין זה
(שם). קל וחומר לעדות הראשונה.

פ'י שמע מעוף הפורח שנטמאת כ
בר נדחית שלא לשותות אלא בא כ

לא.

כשם שהמים פרק חמישי סוטה

ואחֲדָה דִּהְיוּ רִבֵּי יוֹסִי הַגִּלְגִּי מִמִּקּוֹר יִשְׂרָאֵל נִפְקָא אֲלֵהֶם דְּלִי' יוֹסִי הַגִּלְגִּי נָמִי עוֹבְרִים אֲזֻמְרִים שִׁירָה וּבִפְ"ק דְּתוֹבוֹת (1:97) דְּרִישׁ לָהּ דְּזַכְרָת חֲתָנִים זַעֲשֶׁרָה מִדְּהוּי מַנִּי לְמִיכַחַב מִנְּטָן יִשְׂרָאֵל וּכְתִיב מִמִּקּוֹר עַל עֵסְקֵי מִקּוֹר זַתּוֹסַפְתָּא מִסִּיִּים הִכִּי וְזֹתָן הַמֵּלְאֲכִים שְׁאֲמְרוּ מַה אֲנוּשׁ כִּי זַתּוֹכְרוּ אֲמַר לָן הַקְּצִיָּה זָכוּ וְרָאוּ אֲתָּא הַשִּׁירָה כִּיוֹן שְׂרָאוּ אֲתָּא יִשְׂרָאֵל פִּתְחוּ אֲפִי הֵן וְאֲמַרו שִׁירָה שְׁנֵאֲמַר ה' אֲדוֹנֵינוּ מַה אֲדִיר שִׁמְךָ כָּלִל הָאֶרֶץ וְגו' וּר"ש כ"ן אֲלַעֲזֹר אֲזֻמַּר לֹא נִלְמַדְתָּ פֶּרֶשׁה זוֹ אֲלֵךְ לַעֲנִין עֲקִירָה: גְּדוּלָּה הַעוֹשָׂה מֵאֲהָבָה. צִירֹשְׁלָמִי (בִּרְסֻת פ"ט) ר"ע הוּא מִתְדִין קִמְיָה טוֹרְנוֹסְרוֹפּוֹס הִרְשָׁע אֲתָּא עוֹנֵתָא דְקִרְיָת שִׁמְע שִׁרִּי קָרִי וְגִשְׁךְ אִלֵּי כֶּסֶף כֶּסֶף אֲלֵךְ אֲתָּא חֶרֶשׁ אֲנִי מִזַּעֲט צִיסּוֹרִין אֲתָּא אִלֵּי תִיפַח רֻחִיָּה דִּהְוָא רִשְׁעָא לֹא חֶרֶשׁ אֲנִי וְלֹא מִזַּעֲט צִיסּוֹרִין אֲנִי אֲלֵךְ כָּל יְמֵי הַיִּיטִי קוֹרָא הַפֶּסֶק הַזֶּה וְהִסְבַּח אֲתָּא ה' אֱלֹהֵינוּ כָּל לַבָּן וּכְכֹל נִפְשָׁךְ וּכְכֹל מֵאוֹדֶךְ רַחֲמֵיָה כָּל לָצִי רַחֲמֵיָה כָּל נִפְשֵׁי רַחֲמֵיָה כָּל מִמּוֹנֵי לֹא הוּא (כ' דִּקְוִי לֵא וְכִיוֹן דְּמַטִּי לֵא כָּל נִפְשֵׁיהּ וְאִחֲרָא עֲנִיתָה דְקִרְיָת שִׁמְע וְלֹא אִיפְלִיג עֲלֵיהּ זַגִּין כֵּן אֲנִי קָרִי וְגִשְׁךְ:

הדרן עלך בשם שהמים

מִי שְׁקִינָא דה. פרק זה היה הגון
שיהא שגוי ומעורב בפרק ראשון
לאחר אותה צבא דלואו אסורות
לאכול בתרומה ואח"כ היה לו שנים
כ"ד עושה לה וכל הסדר אבל תימה
לדלל שנה שצדקה המים הוא
חוזר לקנינו: ה"ג בסדר המשנה
משקינא לה אפילו שמע מעוף הפורח
והיכי מסתבירא וגרר לה דה"פ מאחר
שקינא לה אפילו קודם סתירה שמע

פריצותא שהרי עכשיו קאת רגלים
ללדבר מכוונ הדבר ומוציאה בכתובתה
מנאחר שלא נסתרה ולא נאסרה
עליו ובענין זה מראה לגרשה
האפילו לנבי"א^ה לדמאר אפילו [אם]
הקדיחה בתשילו היינו רשות מיהו
מראה ליכא אלא בכה"ג ואם מקיימה
דומה לאדם שנפל וצוב לתוך תמחוי
שמוצאו ואוכלו ולבית שמאי חובה
הואיל וקוצה לה רגלים לדבר מיהו
בכתובתה קוצה הואיל ולא נסתרה
והשתא אתי שפיר דרבי יהושע אל
לפירות רבינו שלמה דפירש משקילה
לה אפי' שמע מעוף הפורח שנסתרה
לדעוף פורח היינו עדז ושפחה
שנאמנין בעידי סתירה ואם אינו רואה
להשקוטה יוציא ויתן כתובה ובי היה
רבי יהושע מחייב כתובה לאחר שיסאו
ויתנו בה מחרות כלבנה והלא אין
המים בודקין אותה כדאמרין בפרק
קמא (נעל 77 א:) ומאחר שהיא גרמה
שתיאסר עליו ואין יכולה לשמות היא
כארוסה ושומרת יבם שלא שומות
ולא נוטלות כתובה מיהו מני למימר
אותה לאחר שיסאו ויתנו בה מחרות
אפי' סתירה לרבי יהושע אל כאן אין
כלבנה נושאות ונותנות בפריצותא:
כאן

מקודם לכן. ויוציא ויתן כתובה) הואיל והחמירה
ל' ר"ן יהושע דסבירא ליה דמשקה על פי שני
גנים אף חכמים לא חייבוהו להוציא וליתן כתובה
לעיל מתו בעליהן עד שלא שתו דאמרי' מר

דשאני התם לפי שראויות היו לשתות קודם
אפי' שמע מעוף הפורה שנטמאת יוציא ויתן
תיה שנטמאת וע"ק דאמר בירוש' בסוף פירקי
ין על פי עד אחד וא"כ מאי קא מיבעיא ליה

ה' למחני יסקנה וכו' עד אחד [ומיהו י"ל דר"ל אם אינו מ

עין משפט
נר מצוה

ד א מ"י פ"י מהל'
תשובה הלכה ב ג:
ב מ"י פ"א מהל' סוטה
הלכה ח סמג עשין נו
ש"ע אה"ע סימן קעח
סעיף יא:

ג מיי' שם הלכה [יד]
טו טוש"ע שם סעיף
:יד

ד מ"י שם הל' טו
ומוש"ע שם סעיף טו:

תוספות שאנץ

[illegible][illegible]

הכתוב לאוסרה בעד
דאיל והקל בה הכתוב
עד שישאו ויתנו בה
שלא שתו לא נוטלות

וּכְשֶׁמָתוּ בַּעֲלֵיהֶן דִּין
בָּה כִּיּוֹן שִׁישׁ לָהּ קוֹל
י ר' יוֹסִי שָׁמַע מֵעוֹף
בֹּזֵה הָאֵל מִתְנִי' מִיִּירֵי

להשקומה]. ועוד קשה וכו'.